

## BİZ GİDERİZ MERSİN'E...

Radyoaktif yasal düzenlemelerle yaşamlarımıza göz dikenlere karşı mücadele etmek için... toprağımıza, suyumuzla, yaşamımıza sahip çıkmak için... Çernobil'in 22. yıldönümünde yeni Çernobilleri engellemek için... ekoloji kolektifi olarak 26 nisan'da mersin metropol miting alanında'yız.

## NÜKLEERE GEÇİT YOK!

Nükleer santrallerin yaşamlarımıza girişi, “kalkınma”nın, deyim yerindeyse yükselen değeri olduğu, 1960'lı yıllara rastlar. İki dünya savaşının ardından, bir cinnet tarihini geride bırakan insanlık, bu kez “barışçıl” amaçlarla nükleer teknolojisini gündemine alır. Artık “sıcak savaş” dönemi nihayete ermiş, vakit “uluslar” arası soğuk yarış vaktidir. Artık ulus uğruna ölmenin yanı sıra, aynı uğurda aralıksız tüketmenin vaktidir. Kim daha çok tüketecek, kim daha çok kalkınacak yarışında galip olanı tespit etmek mümkün olmasa bile, mağdurları tespit etmek mümkündür: Sınırsız ilerlendiği varsayımına rağmen giderek yoksullaşanlar, yoksunlaşanlar ve yaşlı dünya.

Barışçıl amaçlı nükleer teknolojisindeki “barışçıl” amaçlar vurgusu, geride bırakılan kanlı tarihi, Hiroşima ve Nagazaki'yi aklamaya yetmez, üstelik tarih bu vurgu altında meşrulaştırılan yeni felaketlere gebedir. “Gebe olma, illaki doğumu gerektirmez” düşüncesi, yani kazanın, sadece bir “olasılık” olduğu da ilk kez bu dönemde dile gelir. Durmadan ilerleyen insanlık, nükleer silah yarışının galibi üzerine yoğunlaşırken, nükleer santraller, teknolojinin büyük zaferi, hızla yayılır, çoğalır. İlk doğum, ilk olasılık, ilk büyük kaza, kamuoyundan gizlenir: 1957 İngiltere Windscale, kaza ile ilgili bilgiler 25 yıl sonra ortaya çıkar. Ama ikinci büyük kazayı gizlemek mümkün olamaz: 1979 ABD Three Mile Island. Çünkü 2 gün içinde 900 bin kişinin tahliye edilmesi elzemdir ve gizlemek mümkün değildir. Kaza, 1 milyar dolarlık maliyeti ile gündemlerimizi işgal eder, ve bu kez fayda maliyet hesabının konusu olur yaşam.

Ne pahasına olursa olsun kalkınma yarışı sürerken, yarışta geri kalmak istemeyen Türkiye'nin muktedirlerinin de sözü vardır. Ecevit ve Erbakan hükümeti 1974'te, 1960'ların sonlarında yapılan fizibilite çalışmaları doğrultusunda, Mersin Akkuyu'da nükleer santral kurulmasına karar verir. Kendilerinden sonrakilere söylemlerini miras bırakırlar: “Türkiye’de nükleer santral kurulmazsa mahvoluruz.”

12 Eylül askeri darbesi ile eli kanlı diktatörlerin temizlediği zeminden güç alan Özal ise, bu yarışta iddialı bir çıkış yapar, uluslararası firmaları yap-işlet-devret modeli ile santral kurmak için Türkiye'ye çağırır. Kanada AESL şirketinin Akkuyu'da; ABD General Electrics şirketinin ise Sinop'ta santral kurması istenir. Yap-işlet-devret modeli, neoliberalerin ilk temsilcisi Thatcher'den esinlenerek oluşturulur. Türkiye Özal ile birlikte özelleştirme ve yolsuzluk ile tanışır. Özal'ın iddialı çıkışının önüne yine bir “olasılık” set çeker: Çernobil.

26 Nisan 1986 tarihi, Çernobil ile anılmaya başlanır. Çernobil, felaket ile ölüm ile eş anlamlıdır. Tarihin en büyük nükleer felaketinin olası etkileri, dünyayı topyekun ölümden korumak için görevlendirilen 800 bin “tasfiyecisi”nin yaşamı pahasına katıldıkları temizlik çalışmaları ile kısmen de olsa önlenir. Radyasyona maruz kalan 25 bin kişi ölür, binlercesi sakat kalır. Çernobil, havasını, suyunu, yaşamını 300-400 yıl boyunca radyasyona rehin bırakır. Çernobil'in yaraları sarılamaz, yıllar sonra bile o yaraların altından kanserli hücreler ürer.

İlk elden Karadeniz'e kıyısı olan ülkeleri alarına geçiren Çernobil felaketi, Türkiye’de yaşayanların hafızalarına Cahit Aral'ın veciz sözleri ve çay içen görüntüsü ile yer edinir: “Dininize, İmanınıza, inandığınız gibi biliniz ki, Türkiye’de kesinlikle radyasyon tehlikesi mevcut değildir.” Cahit Aral'ın verdiği garanti boşa çıkar. Karadeniz, sevdiğini, annesini, babasını, kardeşini, dostunu, hızla üreyen kanserli hücrelere verir. Neredeyse her hanede bir kanserli hastaya rastlanırken, konu ile ilgili herhangi bir önlem alınmaz, bilgiler kamuoyundan saklanır. Bunda şaşırarak pek bir şey yoktur, nükleer her zaman yalanla sıkı bir dostluk kurmuştur.

Soğuk yarışın sona erdiği, kendisi ile birlikte tarihi de sona erdirdiğinin sıkça dile geldiği yıllarda, yeni bir mit doğar: Küreselleşme. Küreselleşme, beraberinde yeni bir aktör getirir: çok uluslu şirket... Koca küresel köy aynı şeyi yiyip, aynı şekilde giyinip, aynı şekilde sömürülürken ulusal pazar, yerini küresel pazara bırakır. Küresel çapta tüketimi

mümkün kılmak, enerji ihtiyacını artırır. Enerji ihtiyacının neden arttığı, ya da bunun kimin ihtiyacı olduğu sorgulanmadan, bu krize çözüm bulma yolu olarak yeniden eski temcit pilavı sahneye çağrılır: Nükleer. Ama bu kez, ölümcül santralleri kuracak, bertaraf edilemeyecek atıklarını saklayacak küresel köyün yeni mekânları vardır. Onlar kalkınmanın yeni aktörleri, Asya kaplanlarıdır. Ülkeleri, borç batağına sokulan, yoksunluk ve yoksulluğun her geçen gün biraz daha arttığı mekânlar...

1998 yılında, Türkiye’den Ecevit- Yılmaz hükümeti yeniden ses verir: “Türkiye enerji alanındaki sorunlarını çözmeye mahkûmdur. Çözüm bulunmazsa diğer bütün alanlardaki çabamız boşa gidecektir.” çözüm nükleer lobicilerin elindedir. Kurulacak yer Mersin Akkuyu’dur. Boşa gidecek çabanın kimin çabası olduğu, neye hizmet ettiği açıktır: Sermaye. Bu kez, başka sesler de yükselir: “Nükleer Ölümdür, Ölmek İstemiyoruz”. Mersin Akkuyu’ da ve tüm Türkiye’de nükleer santral karşıtı eylemler patlak verir, Türkiye’nin dört bir yanında nükleer karşıtları seslerini yükseltir. Nükleer yine skandalı, yalanı beraberinde getirmiştir, 90 milyon dolarlık rüşvet iddiaları konuşulurken, 1999 yılında yine bir “olasılık” vuku bulur: Japonya’da meydana gelen nükleer kaza. Bu sefer muktedirler, yoğun muhalefete boyun eğerler ve Ecevit’in ağzından “Nükleer enerjiye yönelmemiz şimdilik gereksizdir, ekonomik açıdan sakıncalıdır.” sözleri dökülür.

Türkiye’de herkesin dilinde “kriz” kelimesinin dolaştığı yıllarda bu kez “Kalkınma’yı kendisine isim olarak seçmiş Adalet ve Kalkınma Partisi hükümeti sahneye çıkar. Yoksulluk ve işsizlik azalmak bir yana giderek artarken, milli gelirin arttığından dem vuran hükümet, nükleer konusunda da kararlıdır. Hedefte Sinop vardır. Nükleer karşıtı on binler bu kez Sinop’tan haykırır: “Nükleer Santrale Geçiş Yok!” . Ülke çapında toplanan 100 bin imza TBMM’ye teslim edilir. Nükleer Karşıtı Bilim İnsanları Bildirgesi kamuoyuna duyurulur. Ama nükleer lobicilere sadakatini ispatlayan hükümet kararlıdır. Kararlılığı AKP milletvekili Cahit Can’ın sözlerinde açığa çıkar: “Bu (nükleer) santrallerin, insanları ve çevreyi zehirlediği söyleniyor. Nükleer santraller madem zehirliyor, dünya zehirleniyor, bırakın biraz da biz zehirlenelim.” Yasa çıkar, ardından ihale yönetmeliği, ihale sürecinin 24 Eylül 2008’de tamamlanacağı ilan edilir. Radyoaktivite ile tanıştırmak için öncelik Mersin Akkuyu’dadır. Sırada Sinop da vardır.

Bugün, kalkınma uğruna, bir kez daha zehirlenmeye davet ediliyoruz. Geçmişte önlem almak yerine çay içenler, içtikleri çayla gerçekliğin üstünü örtmeye çalışanlar, bugün bizleri yeniden zehirlenmeye, ölmeye, sakat kalmaya çağırıyorlar. Kalkınanın sadece, kar peşindeki sermaye olduğu bilinirken bu davete icabet etmek mümkün değil. Yoksulluğun giderek derinleştiği çağımızda, artık "Kimin için enerji ?" sorusunu sormanın vakti gelmiştir. 20. ve 21. yüzyıllarda, savaş sanayine hizmet etmiş enerji politikaları bizim "ihtiyacımız" değildir. Savaşa hizmet eden enerjinin kaynağı ne olursa olsun, merkezileşmeye, uzmanlaşmaya ve sınırsız kara hizmet eder. Toplumu yoksullaştırır. Doğayı yok eder. Bu kirli enerjiler toplumsal bir alternatif olamaz. Nükleer santral kurulsun mu kurulmasın mı tartışması bir kısır döngüdür. Yaşamlarımızı kısır döngüye sokmaya hiç bir iktidarın hakkı yok. Bu kısır döngüyü ortadan kaldırmak için mücadele etmenin vaktidir. Militarizme, savaş çığırtkanlığına, yoksullaştıran ve yok eden enerji politikalarına karşı sağlığa ve barışa yüzünü dönen bir enerji politikası için 26 Nisan 2008'de Mersin'de "Nükleere Geçit Yok!" diye haykıracağız.

EKOLOJİ KOLEKTİFİ/

KOLEKTİF BÜLTENİ 08/01 NİSAN 2008